

Politiek Vlaanderen en onderwijs: scherpe stellingen, stevige partijstandpunten

16 stellingen en 1 open vraag: dat bezorgden we aan de Vlaamse politieke partijen uit de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement. Aan hen om te oordelen of ze akkoord waren of niet en uit te leggen waarom. Hier lees je ook de antwoorden van PVDA.

Stelling 1

Versterkt sociaal overleg overstijgt het belangenconflict. Naast arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden moeten ook inhoudelijke standpunten van onderwijsprofessionals ten aanzien van de vraag 'wat is goed onderwijs?' en 'wat is een goede school/scholengemeenschap?' genegotieerd worden. Zo kan men binnen scholen, bovenschools en op systeemniveau tot gezamenlijke doelstellingen en gedragen strategieën komen.

PVDA

We gaan akkoord met het uitgangspunt dat er op alle niveaus meer rekening moet worden gehouden met de standpunten en de ervaring van de onderwijzers op de werkvloer bij het uittekenen en uitwerken van het onderwijsbeleid. We vinden het een goede zaak dat de grootste onderwijsvakbond meer aandacht besteedt aan pedagogisch beleid.

Stelling 2

Investeren in kleinere groepen per leraar komt de kwaliteit van onderwijs en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep ten goede.

PVDA

Leerkrachten willen dat alle leerlingen vooruitgaan in de klas. Daar hebben we kleinere klassen voor nodig. Onderzoek in de VS (het grootschalige longitudinale STAR-programma) heeft de resultaten gemeten als leerlingen gedurende vier leerjaren (van 6 tot 10 jaar) met 13 à 15 dan wel met 22 à 25 in een klas zitten. De leerlingen uit de kleinere klassen boekten in hun schoolloopbaan een gemiddelde leerwinst van meer dan een jaar en behaalden ook betere resultaten in het hoger onderwijs. Alle leerlingen boekten een grote leerwinst, de leerlingen uit de kansarme gezinnen het meest. Met de PVDA willen we het aantal leerlingen per klas beperken tot 15 in de kleuterschool en de eerste twee jaar van het lager onderwijs en tot 20 in de volgende jaren van het lager en secundair onderwijs. Co-teaching kan in deze context een meerwaarde betekenen voor leerlingen en leerkrachten.

Stelling 3

De recente loskoppeling tussen eindtermen en de vakken van de basisvorming kan de onderwijskwaliteit in gevaar brengen, zeker waar leraren niet over de nodige inhoudelijke, didactische en pedagogische expertise zullen beschikken om alle leerdoelen binnen nieuwe vakkenclusters te realiseren.

PVDA

De loskoppeling door de Vlaamse Regering tussen eindtermen en vakken roept heel wat vragen op. Om Roger Standaert, de coördinator van de eindtermen 20 jaar geleden, te citeren (Brandpunt, december 2018): "Dat is een riskante onderneming. Ik ken geen enkel land waar men in het secundair onderwijs zonder vakken stuurt. Als je per vak afwijkt van wat stilaan tot een subtiel evenwicht van vakken is uitgegroeid, vergroot je de kans op een schijnvertoning". "De transparantie van het systeem kan verloren gaan als de overheid de vakken niet bepaalt".

Om de kwaliteit van ons onderwijs te verbeteren, hebben we vakbekwame leerkrachten nodig. Dit veronderstelt onder andere dat men vasthoudt aan de vereiste bekwaamheidsbewijzen.

We vinden overigens ook dat de eindtermen duidelijk en eenvoudig moeten geformuleerd zijn zodat ze begrijpelijk zijn voor de samenleving en voor de leraren. De nieuwe eindtermen die op 1 september 2019 ingaan, zijn vaak complex en onbegrijpelijk.

Stelling 4

De klassenraad moet haar huidige bevoegdheid behouden. Centrale toetsen tasten die bevoegdheid aan.

PVDA

De PVDA is tegen centrale examens die zouden beslissen over slagen van leerlingen. We zijn voor het behoud van de bevoegdheid van de leraars en de klassenraad inzake certificatie.

De PVDA is wel voorstander van de (bestaande) peilingsproeven en paralleltoetsen. Deze peilingsproeven geven een vrij accuraat beeld van welke eindtermen al dan niet door welke leerlingengroepen behaald worden. De rapporten met de resultaten van de peilingsproeven blijven echter te vrijblijvend. Als bijvoorbeeld uit elk rapport blijkt dat de sociale afkomst van de leerlingen in sterke mate de schoolresultaten beïnvloedt, zou het onderwijsbeleid een prioriteit moeten maken van een inschrijvingsbeleid dat de sociale segregatie vermindert. Als bijvoorbeeld blijkt dat de vage “competentiegerichte” aanpak het kennisniveau aantast, zou het onderwijsbeleid beter deze nefaste aanpak verlaten.

Stelling 5

Scholen met meer leerlingen uit kansengroepen hebben recht op meer gekleurde omkaderings- en werkingsmiddelen.

PVDA

De PVDA verdedigt het principe van de bestaande GOK-uren en SES-werkingsmiddelen. We menen dat een groter aandeel van de werkingsmiddelen mag toegekend worden in functie van de leerlingenkenmerken (diploma moeder, studietoelage gezin, thuistaal, buurt woonplaats). Het is een schande dat de N-VA erin slaagde in het regeerakkoord 2014-2019 te laten inschrijven dat de werkingsmiddelen lineair verdeeld moeten worden en het strekt de andere partijen, de onderwijskoepels en de vakbonden tot eer dat ze deze averechtse herverdeling (van arme naar rijke scholen) hebben verijdeld.

Deze lesuren en werkingsmiddelen moeten gebruikt worden waarvoor ze bedoeld zijn. Bijkomende planlast omwille van een overdreven verantwoordingsplicht kan best vermeden worden.

Stelling 6

Voor sommigen garandeert het buitengewoon onderwijs, niet als laatste toevluchtsoord maar als specifieke organisatievorm om samen te leren, het recht op leren. Er zijn dan pedagogische gronden om deze leerlingen niet op te nemen in een ‘gewone’ school of groep en om positief te kiezen voor het buitengewoon onderwijs. Daarom staat de toekomst van het buitengewoon onderwijs niet ter discussie.

PVDA

We geloven in het principe van inclusie van leerlingen met een handicap. Maar er zijn heel wat uitdagingen om het M-decreet op een respectvolle manier uit te voeren. Er moeten middelen bijkomen, onder andere extra leraren en deskundigen in de klas zodat de leraar zich kan blijven concentreren op zijn kerntaak.

We willen werk maken van een sterkere samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Zodat we de sterke troeven van ons buitengewoon onderwijs kunnen uitbreiden en inzetten in het gewoon onderwijs. De professionele ondersteuning die vandaag aanwezig is in het buitengewoon onderwijs willen we uitbreiden naar het gewoon onderwijs.

Een professioneel team (CLB, leerkrachten en deskundigen van het gewoon en het buitengewoon onderwijs) moet, na overleg met de leerling en de ouders, beslissen waar de leerling met bijzondere noden het best school loopt.

Stelling 7

Een verplichte, bindende toelatingsproef voor lerarenopleidingen kan de instroom van sterke leerlingen/studenten verhogen en op termijn de status van het lerarenberoep optillen. Ook zij-instromers moeten leraar zijn en aan dezelfde beginvoorwaarden voldoen.

PVDA

We zijn geen voorstander van een bindende toelatingsproef voor lerarenopleidingen. Een dergelijke maatregel zou een aantal gemotiveerde en beloftevolle kandidaat-leraren uitsluiten.

We zijn wel voorstander van maatregelen om de vorming van beginnende leerkrachten te verbeteren. Een enquête onder de derdejaarsstudenten van de lerarenopleiding aan tien Vlaamse hogescholen wees uit dat leraren in wording soms heel basale kennis missen. Jonge leerkrachten geven zelf ook aan dat ze amper voorbereid zijn op het lesgeven in een grootstedelijke context met een hoge diversiteit en sociale uitsluiting.

We verlengen de lerarenopleiding daarom in overleg met de onderwijsvakbonden tot minstens 4 jaar (in plaats van de huidige bacheloropleiding van 3 jaar), om te verzekeren dat leerkrachten een grote bagage bezitten en specialisten zijn in hun vak, maar ook om ze op te leiden om te gaan met de gevolgen van het M-decreet en met lesgeven in klassen in de grote steden.

Zij-instromers kunnen tot 15 jaar relevante ervaring meenemen als loonanciënniteit en moeten de nodige pedagogische bekwaamheid kunnen bewijzen of verwerven.

Stelling 8

In het licht van het dreigend lerarentekort en mogelijke oplossingen hiervoor, vormt de invoering van onderwijsassistenten een reëel gevaar voor de kwaliteit van het onderwijs.

PVDA

Wij zijn voorstanders van een betere lerarenopleiding. Daarom pleiten we onder andere voor het optrekken van de huidige bacheloropleidingen naar een traject van vier jaar.

We denken dat de voorstellen om onderwijsassistenten met een graduaatsdiploma in te zetten als hulpleerkracht moeten onderzocht worden.

Stelling 9

Onderwijs is een publiek goed en verschilt fundamenteel van andere publieke en private leertrajecten. De overheid moet dat onderscheid, via het regelgevend kader, scherpstellen opdat onderwijs zichzelf niet als product moet verkopen. De inhoud, noch de organisatie ervan mogen in handen liggen van private actoren. Recente ontwikkelingen en voorstellen (transitie 2050, OESO Skills Strategy Flanders, Geïntegreerd Kwaliteitskader, School of the future (Agoria) ...) ondergraven de eigen finaliteit van onderwijs.

PVDA

De PVDA onderschrijft deze stelling volmondig.

Stelling 10

De kernopdracht van leraren bestaat in het aanbieden van kansrijk onderwijs en de collegiale uitbouw van een goede school. Praktijken zoals lesgeven, voorbereiden, delibereren, overleg, vergaderen en professionalisering maken daar deel van uit. Het tijdsbestedingsonderzoek (TBO) laat zien dat er onvoldoende tijd is om die kernopdracht waar te maken. Een begrenzing van de opdracht, met behoud van opdrachtnemers, en een reductie van taken die de kernopdracht van leraren overstijgen, dringen zich op.

PVDA

De PVDA onderschrijft deze stelling. Het tijdsbestedingsonderzoek bewijst dat het verzet van de onderwijsvakbonden tegen het optrekken van de opdracht van de masters in het secundair onderwijs naar 22 lesuren terecht was en is. Wij staan ook achter het vakbondsverzet tegen de invoering van een schoolopdracht die zou neerkomen op een globale taakverzwaring.

De school heeft vandaag meer dan ooit ook een opvoedende rol. Daarvoor zijn extra personeelsleden nodig.

Stelling 11

De vaste benoeming van onderwijsprofessionals vormt een bescherming tegen de inmenging van ouders, marktactoren, politieke of religieuze besturen ... in de inhoud en/of de organisatie van onderwijs. Opdat onderwijs een publiek goed kan blijven, mag ze niet ter discussie staan.

PVDA

De PVDA staat ondubbelzinnig achter de vaste benoeming.

De vaste benoeming garandeert werk- en loonzekerheid, de leerkracht kan zich concentreren op zijn/haar job in plaats van telkens opnieuw te moeten solliciteren. De statutaire benoeming biedt de beste waarborg op onafhankelijkheid en opent het recht op het betere ambtenarenpensioen. Vastbenoemde leerkrachten zorgen voor continuïteit en zijn vaak de sterkhouders in de school.

De PVDA vindt ook dat alle werkloze leerkrachten met een vereist diploma recht hebben op loon- en werkzekerheid via een regionale en netoverschrijdende vervangingspool. Wanneer deze leerkrachten niet nodig zijn voor vervangingen, kunnen ze ingezet worden voor pedagogische taken in de klas. Zo scheppen we meer lezekerheid en meer kansen op slagen voor de leerlingen.

De PVDA is voorstander van objectieve en transparante criteria (anciënniteit) bij de aanstelling van leerkrachten (tijdelijken, TADD, vaste benoeming).

We vinden het billijk dat er een maximumtermijn wordt bepaald waarbinnen leerkrachten het recht op een vaste benoeming verwerven, bijvoorbeeld na 5 volledige schooljaren.

Stelling 12

Een gedeeltelijke vrijstelling van lesopdracht met behoud van loon zou meer startende leraren aan boord houden en opent perspectieven om het einde van de loopbaan haalbaar te maken. De overheid moet hier extra middelen voor uittrekken.

PVDA

We willen leerkrachten met een vereist diploma loon- en werkzekerheid garanderen met een vaste benoeming na hoogstens vijf jaar en door de uitbouw van een volwaardige vervangingspool voor wie nog geen vaste plaats heeft. Beginnende leerkrachten moeten kunnen groeien in de job. Zij moeten kunnen rekenen op een stevige aanvangsbegeleiding. Dit kan inhouden dat zij tijdelijk gedeeltelijk vrijgesteld worden van een lesopdracht. Oudere leerkrachten kunnen ingeschakeld worden als mentor van beginnende leerkrachten. Ervaren leerkrachten willen we stimuleren, ook met bonusuren, om op vrijwillige basis in uitdagende scholen of klassen les te geven om te vermijden dat beginnende leerkrachten de moeilijkste jobs toegeworpen krijgen.

Stelling 13

Ondersteuners, op de brug tussen gewoon en buitengewoon onderwijs, vervullen een kernopdracht in de uitrol van het M-decreet. Een gedragen visie op de specifieke rol en positie van deze personeelsleden en een eigen statuut dat daarop gebaseerd is, zal hun arbeidsvoorwaarden en –omstandigheden verbeteren.

PVDA

Akkoord. Deze ondersteuners moeten toegang krijgen tot de statutaire rechten (TADD en vaste benoeming).

Stelling 14

Onderwijs heeft geen nood aan prestatiegerichte verloning

PVDA

We vrezen dat een prestatiegerichte verloning de deur zou open zetten voor subjectivisme en willekeur en zeker de collegialiteit niet ten goede zou komen.

Stelling 15

De verloning in onderwijs bestaat uit een ondeelbaar geheel van wedde, vaste benoeming, verlofregeling en pensioen. Elke federale ingreep met negatieve gevolgen op het pensioen, zowel op de datum als op het bedrag, moet op Vlaams niveau gecompenseerd worden.

PVDA

We zijn akkoord dat het pensioen deel uitmaakt van de verloning.

De PVDA vindt dat elke federale ingreep met negatieve gevolgen op het pensioen moet bestreden worden door sectorale, intersectorale en interprofessionele acties in gemeenschappelijk vakbondsfront en over de taalgrenzen heen. De tantième 55 moet behouden worden. De stapsgewijze afschaffing van de diplomabonificatie, zowel voor de bepaling van de P-datum als voor het pensioenbedrag, moet ongedaan gemaakt worden. De wettelijke pensioenleeftijd moet op 65 jaar blijven en de mogelijkheid voor vervroegd pensioen op 60 en voor uitstapregelingen vanaf 55 moet hersteld worden.

Stelling 16

De mechanismen van automatische indexering en perequatie van onderwijswedde en –pensioenen moeten behouden worden.

PVDA

De PVDA verdedigt de automatische indexering van de lonen en de vervangingsinkomens. We nemen benzine en diesel weer op in de index zodat die de reële levensduurte weerspiegelt.

De pensioenen van de privésector en van de ambtenaren (perequatie) moeten welvaartsvast zijn.

We komen op voor vast werk en volwaardige lonen. We stoppen de sociale afbraak en verhogen de koopkracht.

Algemene vraag

Als de volgende minister tot uw partij behoort, welke andere accenten zou die dan leggen in vergelijking met de afgelopen legislatuur. Waarom?

PVDA

- 1) We willen de slaagkansen van alle leerlingen verhogen, onder meer door alle financiële drempels weg te werken en de nodige aandacht aan alle leerlingen te besteden in kleinere klasgroepen.
- 2) We pleiten voor een veelzijdige algemene en technische vorming van hoog niveau voor alle leerlingen; hoofd (cognitief), hart (emotioneel, ethisch), handen en benen (manueel, motorisch); theorie en praktijk; kennis en vaardigheden.
- 3) Er moet geluisterd worden naar de verzuchtingen van het personeel inzake werkdruk zoals ze onder meer tijdens de onderwijsstaking van 20 maart tot uiting kwamen. De werkdruk moet naar beneden. Stop de nutteloze administratieve verplichtingen. Laat leerkrachten focussen op hun kernopdracht. Dus minder toezichten en wachtbeurten. Lesuren voorzien voor klassenraden en klastitularis.
- 4) Verder stellen we de maatregelen van de huidige federale en Vlaamse Regering die het lerarenberoep onaantrekkelijk maken in vraag. Denk aan langer werken voor minder pensioen, de afschaffing van de loopbaanonderbreking, de woordbreuk inzake de pensioenrechten bij VVP en Zorgkrediet en de sperperiode van 14 dagen vóór een verlof om zieke leerkrachten te vervangen.
- 5) Om dat alles mogelijk te maken, is er nood aan een ernstige herfinanciering van het Vlaams en het Franstalig onderwijs. We voorzien in onze plannen jaarlijks 2 miljard euro extra investeringen in het onderwijs.